Prejav predsedníčky Európskeho parlamentu Roberty Metsolovej na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady 30. a 31. mája 2022 v Bruseli

Vážené kolegyne a kolegovia,

už to, čo sme doteraz dosiahli, je nevídané. Držali sme spolu a reagovali jednotne spôsobom, ktorý nečakali ani najhorší cynici.

Verejnosť bola doteraz na našej strane. Naši občania otvorili svoje domovy aj srdcia šiestim miliónom Ukrajincov. Vo veľkej miere akceptovali fakt, že vojna má svoju cenu, a požadovali ráznu reakciu.

Momentálne by ma zaujímalo, čo sa stane, keď sa toto zmení, čomu sa nevyhneme. Keď nás všetkých tzv. účinok CNN v prípade vojny v spojení s ruskými dezinformáciami vystaví ešte väčšiemu tlaku alebo keď budú ceny naďalej vysoké.

Nesmieme poľaviť a musíme začať plánovať dlhodobú angažovanosť v regióne aj po bezprostredne naliehavej pomoci Ukrajine. Európa musí byť lídrom a udržať si toto postavenie.

Pozíciu Parlamentu k žiadosti Ukrajiny o členstvo v EÚ dobre poznáte. Štatút kandidátskej krajiny dá Ukrajine nádej. Otvorí jej to dvere k rôznym programom a poskytne priestor a čas na uskutočnenie reforiem. Takéto riešenie sa nerodí zo dňa na deň a nemali by sme vyvolávať dojem, že to tak je.Štatút kandidátskej krajiny ako reálna perspektíva má schopnosť transformovať krajiny – mali sme možnosť to vidieť v mnohých krajinách zastúpených na tomto zasadnutí. A sledujeme to aj v Albánsku a Severnom Macedónsku, ktorým, mimochodom, dlhujeme skutočnú odpoveď.

Ukrajina od nás v tejto chvíli potrebuje nádej a perspektívu. Inak prinútime Kyjev, aby to skúšal inde.

Dospeli sme do bodu, keď sa EÚ musí stať skutočnou svetovou mocnosťou v oblasti demokracie a hájiť záujmy liberálnych demokracií vo svete, ktorý je čoraz zložitejší a nebezpečnejší.

Nikto nehovorí, že to bude ľahké či bez komplikácií, ale stojí to za to.

Pokiaľ ide o sankcie, Komisia bola odvážna, a to oprávnene, a musíme ísť ešte ďalej. Skutočne dúfam, že dnes dosiahneme dohodu. Iný výsledok si nemôžeme dovoliť. Naším cieľom musí byť aj naďalej nezávislosť od ruskej energie. Nemali by sme ustúpiť. No naša flexibilita má svoje hranice, ak nechceme prísť o dôveru našich občanov a vyzerať slabí v očiach Ruska, ktoré, ako vieme, slabých nerešpektuje.

Okrem toho, milí priatelia, Lukašenko a Putin sú dve strany tej istej mince. Sankcie voči Rusku musia ísť ruka v ruke so sankciami voči Bielorusku. V tom nesmieme poľaviť. Tí, ktorí sa vzdali všetkého v mene demokratického Bieloruska a ktorí u nás hľadajú podporu, sa na nás opäť obracajú.

Ruská invázia vystavuje globálne potravinové dodávateľské reťazce mimoriadne znepokojujúcemu tlaku. A to nielen v Európe. Nemožno vylúčiť, že svet bude musieť čeliť skutočnému hladovaniu. Ak Ukrajina nebude môcť obrábať svoje polia, budeme svedkami niekoľkoročného nedostatku potravín na celom svete.

Rusko to vie a vydiera svet, zatiaľ čo si vlastné silá plní ukradnutou ukrajinskou pšenicou a obilím. Čo najskôr musíme nájsť spôsob, ako dostať obilie z Ukrajiny a prepraviť ho do tých častí sveta, kde ho potrebujú najviac. Musíme zvýšiť počet tzv. koridorov solidarity, ktorých otvorenie ohlásila Európska komisia, a preskúmať ďalšie možnosti, ako obilie prepraviť.

Vojna na Ukrajine urýchlila to, čo bolo na spadnutie. Musíme byť schopní zabezpečiť si energetickú nezávislosť. Oznámenie *RePowerEU* je dôležité a prispeje k rýchlemu zníženiu závislosti Únie od dovozu ruského plynu, ropy a uhlia a urýchli zelenú transformáciu.

Hlavný cieľ energetickej nezávislosti má podľa mňa prvoradý význam.

Dosiahnutie cieľov zelenej dohody je najlepší spôsob, ako sa vymaniť z toxickej závislosti od nespoľahlivých partnerov.

Pokiaľ ide o trhy s plynom a elektrickou energiou, mali by sme konať rýchlo a v oboch sektoroch usilovať o spoločný cieľ, ktorým je ochrana európskych domácností pred prudkými výkyvmi cien. Mali by sme pracovať na rozvoji spoločných mechanizmov a platforiem pre nákup plynu a optimalizovať náš trh s elektrinou tak, aby v budúcnosti nedochádzalo k výkyvom cien. Rýchle ukončenie rokovaní o požiadavkách na skladovanie plynu ukazuje, že sme schopní dosahovať výsledky. To však nestačí.

Naše investície do energetiky a ekologickej transformácie netreba považovať len za otázku životného prostredia, ale aj bezpečnosti, a preto má balík Fit for 55 taký zásadný význam.

Naša bezpečnosť a obrana sa rýchlo menia v existenčnú otázku. Potrebujeme nástroje na svoju obranu a tie môžeme zabezpečiť len spoločne. V konečnom dôsledku musíme upevňovať spoluprácu a interoperabilitu a efektívnejšie združovať naše zdroje.

Musíme reagovať, a to tak, aby naše opatrenia dopĺňali činnosť NATO, a nie s ňou súperili.

Bude to mať vplyv na rozpočet. Budeme musieť navýšiť rozpočty na obranu a hľadať spôsoby, ako spoločné fondy lepšie presmerovať na posilnenie našich obranných spôsobilostí.

A na záver niekoľko slov k hospodárskej flexibilite. Všeobecná úniková doložka v našich fiškálnych pravidlách do konca roka 2023 môže byť momentálne prínosom vzhľadom na pravdepodobný vývoj po pandémii, vojnu v bezprostrednom susedstve a prebiehajúcu transformáciu energetického systému. Zároveň však nesmieme pripustiť, aby nadmerný dlh obmedzil potenciál budúcich generácií. Túto rovnováhu a zodpovednosť musíme brať vážne.

Európa nás potrebuje ako lídra. Spôsob, akým budeme reagovať v nasledujúcich mesiacoch, bude rozhodujúci pre našu spoločnú budúcnosť. Európsky parlament je pripravený plniť svoju úlohu konštruktívne.

Ďakujem.